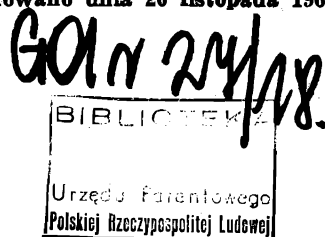

Opublikowano dnia 20 listopada 1961 r.

POLSKIEJ RZECZYPOSPOLITEJ LUDOWEJ OPIS PATENTOWY

Nr 45296

~~Kl. 21 e, 29/11~~

Mgr inż. Konstanty Bielański

Gliwice, Polska

21e 27/18

Sposób badania skuteczności zerowania lub uziemienia w urządzeniach elektrycznych oraz urządzenie do stosowania tego sposobu

Patent trwa od dnia 3 grudnia 1960 r.

Sposób i urządzenie do badania skuteczności zerowania lub uziemienia według wynalazku służy do szybkiego mierzenia oporu elektrycznego połączenia między korpusem badanej maszyny czy urządzenia a uziemieniem lub przewodem zerowym. Pozwala także określić wielkość prądu doziemnego w przypadku zwarcia do korpusu przewodu pod napięciem, a tym samym określić skuteczność działania zabezpieczenia. Pomiar tym sposobem przeprowadza się na urządzeniach znajdujących się pod napięciem, bez konieczności wyłączenia i bez jakichkolwiek zaburzeń w ich pracy.

Sposób według wynalazku polega na tym, że wykonuje się sztuczne zwarcie między przewodem pod napięciem a korpusem poprzez odpowiedni opór, mierzy się prąd sztucznego zwarcia przy pomocy amperomierza, ładuje się poprzez prostownik dwa kondensatory połączone równolegle i włączone na napięcie panujące

między przewodem a korpusem, następnie odłącza się jeden z kondensatorów oraz sztuczne zwarcie, przez co następuje wzrost napięcia i doładowanie drugiego kondensatora. Różnica napięć między kondensatorami jest proporcjonalna do spadku napięcia na oporze uziemienia lub zerowania i jest mierzona bezpośrednio woltomierzem prądu stałego o oporze dostatecznie dużym. Różnica ta, podzielona przez prąd sztucznego zwarcia, daje szukany opór uziemienia lub zerowania.

W stosunku do znanego sposobu pomiaru, polegającego na tym, że mierzy się napięcie między korpusem maszyny a przewodem, po czym mierzy się to samo napięcie, ale po sztucznym zwarcu tegoż przewodu z korpusem poprzez odpowiedni opór oraz mierzy się prąd sztucznego zwarcia oraz następnie oblicza się szukany opór z ilorazu różnicy obu napięć i prądu sztucznego zwarcia, sposób według wy-

nalazku jest o tyle lepszy, że opór określa się na podstawie bezpośredniego pomiaru i odczytu różnicy napięć, a nie poszczególnych napięć i odejmowania ich od siebie — podzielonej przez prąd sztucznego zwarcia.

Pomiar dwóch napięć, zwykle bardzo mało różniących się od siebie, daje bardzo niedokładny wynik, gdyż wskazówka woltomierza w obu przypadkach ustawia się niemal w tym samym miejscu skali. Sposób według wynalazku usuwa tę wadę, bo daje możliwość odczytu na całej skali woltomierza o zakresie dostosowanym do różnicy napięć, a nie do pomiaru całego napięcia.

Na fig. 1 jest przedstawiony schemat przyłączenia urządzenia do badanego obiektu, którego opór uziemienia względnie zerowania R_x ma być zmierzony.

Na schemacie tym oznaczają: R — opór sztucznego zwarcia, A — amperomierz prądu zmiennego, V — woltomierz prądu stałego o oporze dostatecznie dużym, aby w czasie jego odczytu nie nastąpiło wyrównanie napięć kondensatorów, P — prostownik, C_1 i C_2 kondensatory o dużej pojemności, 1 i 2 — przyciski wyłączające.

Między przewodem pod napięciem a korpusem maszyny jest włączony opór sztucznego zwarcia R poprzez amperomierz prądu zmiennego A i przycisk 2 umożliwiający odłączenie sztucznego zwarcia. Do tych samych punktów poprzez prostownik P są przyłączone równolegle dwa kondensatory C_1 i C_2 . Przycisk 1 w obwodzie jednego z nich umożliwia odłączenie go. Woltomierz prądu stałego V jest połączony z kondensatorami tak, że może wskazywać różnicę ich napięć po odłączeniu przycisku w obwodzie jednego z kondensatorów.

Przy wyłączonym przycisku 2 napięcie między punktami A — Z wynosi U_1 , przy załączonym przycisku 2 napięcie między tymi punktami wynosi U_2 . Napięcie U_2 jest mniejsze od U_1 o spadek napięcia na oporze uziemienia R_x wywołany płynącym przez niego oraz przez opór R i wskazywanym przez amperomierz prądem sztucznego zwarcia J_z . Szukany opór względnie impedancja wynosi

$$R_x = \frac{U_1 - U_2}{J_z}$$

Przebieg pomiaru jest następujący. Przy załączonych przyciskach 1 i 2, przez amperomierz,

opór R_x i obwód badany (grube linie) płynie prąd J_z . Na zaciskach panuje napięcie U_2 , obydwa kondensatory ładują się do tego samego napięcia U_2 , woltomierz wskazuje zero. Odczytuje się prąd J_z .

Po naciśnięciu przycisków 1 i 2 powoduje się przerwanie prądu J_z oraz gałęzi kondensatora C_2 i wzrost napięcia do wartości U_1 oraz doładowanie kondensatora C_1 do napięcia U_1 . Woltomierz wskaże różnicę $U_1 - U_2$. Wyrównanie napięć kondensatorów nie nastąpi w czasie odczytu, gdyż woltomierz ma duży opór a kondensatory dużą pojemność. Wynik pomiaru otrzymuje się na podstawie podanego powyżej wzoru jako iloraz wskazania woltomierza przez wskazanie amperomierza.

Zastrzeżenia patentowe

1. Sposób badania skuteczności zerowania lub uziemienia w urządzeniach elektrycznych, przez pośredni pomiar oporu uziemienia lub zerowania, polegający na pomiarze napięcia między przewodem pod napięciem a korpusem uziemionym lub zerowanym, raz w stanie bezprądowym, drugi raz przy poborze określonego prądu przy sztucznym zwarcu przewodu z korpusem poprzez określony opór, znamieny tym, że ładuje się poprzez prostownik dwa równoległe kondensatory do napięcia panującego między przewodem pod napięciem i korpusem urządzenia przy włączonej gałęzi sztucznego zwarcia, składającej się z oporu (R) i amperomierza (A), mierzącego prąd zwarcia (J_z), a następnie wyłącza prąd w gałęzi sztucznego zwarcia i odłącza jeden z kondensatorów i doładowuje się drugi z kondensatorów do już wyższego napięcia między przewodem pod napięciem i korpusem i mierzy się za pomocą woltomierza różnicę pomiędzy napięciami obu kondensatorów.
2. Sposób według zastrz. 1, znamieny tym, że odłączanie gałęzi sztucznego zwarcia i jednego z kondensatorów wykonuje się jednocześnie.
3. Sposób według zastrz. 1 i 2, znamieny tym, że przed odłączeniem gałęzi sztucznego zwarcia i jednego z kondensatorów odczytuje się prąd przy pomocy amperomierza (A), a po odłączeniu — napięcie przy pomocy woltomierza (V) i oblicza się iloraz tych odczytów, dający szukany opór uziemienia lub zerowania.

4. Urządzenie do stosowania sposobu według zastrz. 1 do 3, znamienne tym, że posiada dwa kondensatory połączone równolegle, przy czym jeden z nich może być odłączony przy pomocy przycisku (I), prostownik (P), umożliwiające naładowanie obu względnie jednego z kondensatorów, amperomierz (A),

wskazujący prąd sztucznego zwarcia, opór sztucznego zwarcia (R) w szereg z amperomierzem i wyłączniki guzikowe (1 i 2) lub inne, umożliwiające odpowiednie i szybkie przełączenia.

Mgr inż. Konstanty Bielański

